מהו דתימא הני מילי עבודה דמעכבא כפרה אבל עבודה דלא מעכבא כפרה לא קמ"ל כי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן(א) בעי אילפא לדברי האומר אין לינה מועלת בקידוש ידים ורגלים מי כיור מהו שיפסלו א] מי אמרינן הני למאי לקידוש ידים ורגלים קידוש ידים ורגלים גופייהו לא פסול ב] בהו לינה או דלמא כיון דקדוש ג] להו בכלי שרת מיפסלי כי אתא רבין אמר רבי ירמיה אמר רבי אמי אמר ר' יוחנן הדר פשיט אילפא כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו אמר לפניו ר' יצחק בר ביסנא רבי אתה אומר כן ד] אלא הכי אמר(א) ר' אסי אמר ר' יוחנן [משמיה דאילפא] כיור שלא שקעו מבערב מקדש ממנו לעבודת לילה ולמחר אינו מקדש והוינן בה למחר דלא צריך לקדוש או דלמא איפסלו בלינה ולא פשיט לן ומר קא פשיט ליה מיפשיט ת"ש ג)בן קטין עשה אשנים עשר דד לכיור אף הוא עשה במוכני לכיור שלא יהיו מימיו נפסלין בלינה מאי לאו רבי אלעזר ברבי שמעון היא לא רבי היא והא מדרישא רבי אלעזר ברבי שמעון סיפא נמי רבי אלעזר ברבי שמעון דקתני רישא ד)גבא לו אצל פרו (ג) ופר היה עומד בין האולם ולמזבח ראשו לדרום ופניו למערב והכהן עומד במזרח ופניו למערב מאן שמעת ליה דאמר בין האולם ולמזבח צפון רבי אלעזר ברבי שמעון ה)דתניא איזהו צפון מקיר מזבח צפוני ועד כותל עזרה צפוני וכנגד כל המזבח כולו צפון דברי ו)רבי יוסי ברבי יהודה רבי אלעזר ברבי שמעון מוסיף ז)דאף בין האולם ולמזבח רבי מוסיף האף מקום דריסת רגלי הכהנים ומקום דריסת רגלי ישראל אבל מן החליפות ולפנים הכל מודים שפסול ותסברא רבי אלעזר ברבי שמעון היא ולא רבי [השתא רבי] אדרבי יוסי ברבי יהודה מוסיף אדרבי אלעזר בר' שמעון לא מוסיף אנן הכי קאמרינן אי ס"ד רבי היא לוקמה ה] במקום דריסת רגלי כהנים ובמקום דריסת רגלי ישראל אלא מאי רבי אלעזר ברבי שמעון היא לוקמה מקיר מזבח צפוני עד כותל עזרה צפוני אלא מאי אית לך למימר משום חולשא דכהן גדול הכא נמי משום חולשא דכהן גדול: (ח)אמר רבי יוחנן יקידש ידיו ורגליו לתרומת הדשן למחר אינו צריך לקדש שכבר קידש מתחילת עבודה למאן (ט) אי לרבי האמר פסלה לינה אי לרבי אלעזר בר"ש האמר אין צריך לקדש אפי' מיכן ועד עשרה ימים אמר אביי לעולם לרבי ולינה דרבנן היא ומודי ו] דמקרות הגבר ועד צפרא לא פסלה לינה רבא אמר לעולם רבי אלעזר ברבי שמעון [היא וראה ר"י דבריו] בתחילת עבודה ולא בסוף עבודה מיתיבי (ט)יראוהו אחיו הכהנים שירד והן רצו ובאו מיהרו וקידשו ידיהם ורגליהם מן הכיור

מהו דתימא ה"מ. דבעינן קידוש שחרית בעבודה דמעכבת כפרה כגון דם וקמילה אבל כל ז] הקטרת אימורין דלא מעכבא אימא לא תיבעי קידוש: **מהו שיפסלו.** בלינה אם לא שקעה בבור ח] (בני הגולה) דאמרי' בסדר יומא (דף לז.) דמשקע ט] להו: **או דילמא כיון דקדוש** (ג) **בכלי שרת איפסלו.** דלא דמי לקידוש ידים שהמים ניגבו ואין לינה י] על מי לחול: ה"ג **כי אתא רבין אמר כו'** ול"ג ת"ש (ד): **אמר לפניו רבי יצחק בר ביסנא.** לפני ר' (ה) אמי וכולה רבין אמר לה: **שלא שקעו.** בבור: **לעבודת לילה.** להקטר חלבים: **והוינן בה.** קמיה דרבי (ו) אסי יא] ולא פשט לן: **דלא צריך לקדושי.** וכרבי אלעזר בר' שמעון דלא פסל לינה בקידוש או דילמא אין ראויות לקדש יב] דאיפסלו להו בלינה ואפי' לר' אלעזר דאי לרבי ליכא למיבעי אין יג] צריך דהא אפילו בקידוש פסל: **ולא פשט.** ר' (ז) אסי הך בעיא למימר דאין צריך לקדש קאמר ולא לפוסלה בלינה כדקאמרת כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו ומר פשיט מיפשט דלר' אלעזר לא פסלה בלינה יד]: **שנים עשר דד.** שמוציאין מימיו ואמרינן בסדר יומא [לז.] שיהו שנים עשר כהנים העסוקים בתמיד מקדשים בבת אחת: **מוכני.** מפרש התם גלגלים טו] שמעלין אותו בגלגלין מן הבור שחרית טז] שלא יהא מימיו נפסלים בלינה לפיכך משקעין אותו ערבית בבור שיהו מימיו מחוברים למי המעין ובטלה יז] ליתנן: **מאי לאו.** אפילו ר' אלעזר קאמר לה דאף על גב דפליג בקידוש שניגב מודה במים: **בא לו.** כהן יח] אצל פרו להתוודות עליו ביום הכפורים דכתיב וכפר בעדו וגו' (ויקרא טז): **ראשו לדרום ופניו למערב.** מלפון יט] לדרום היה עומד ופניו למערב והתם [לו.] מפרש לה בעוקם את ראשו. והתם פריך לוקמיה להדיא ממזרח למערב ומשנינן לה: **והכהן עומד.** אחוריו למזרח כ] המזבח ופניו למערב כלפי ההיכל. ואמרינן כא] טעמא התם:

מאן שמעת ליה [דאמר] כו'. דקתני בפירקא דבתריה (יומא מג:) שחטו וקיבל במזרק את דמו סמוך לוידויו מיד אלמא בין האולם ולמזבח לפון הוא לשחיטת קדשי קדשים דהא פר חטאת הוא: **כנגד כל המזבח.** כנגד לפונו ולא מן המזבח והלאה לא לצד מזרח ולא לצד מערב ואע"פ שהוא בחצי חלק עזרה הלפוני לאו כשר הוא לשחיטת חטאת דבעינן י) על ירך המזבח [ויקרא א] וליכא: **ר' אלעזר מוסיף אף בין האולם ולמזבח.** שהוא מערבו של מזבח ובלבד שיהא (כל) חלק כב] לפונו של עזרה אבל מזרחו של מזבח לצד שער נקנור שבו נכנסין לעזרה לא מכשר אפי' חלק לפוני דקילא קדושתיה דהוא מקום דריסת ישראל והכהנים י"א אמה מקום דריסת ישראל מן השער ולפנים וי"א אמה עד כג] לצד המזבח מקום של כד] דריסת רגלי הכהנים: **רבי מוסיף.** אף לפון שבאותן עשרים ושתים אמה של לצד מזרח שהן דריסת ישראל וכהנים: ה"ג **אבל מן החליפות ולפנים הכל מודים שפסול.** ומיהו כה] בית חליפות האולם עודף רוחבו על רוחב ההיכל ט"ו אמה לצפון וט"ו לדרום והוא נקרא בית החליפות שהיה בכותל האולם מאחריו חלונות שהכהנים מלניעין שם סכיניהם [וסכין קרי חילוף בלשון ערבי] כדי תנן לה במסכת מדות [פ"ד מ"ז] ואשמועי' דמאחורי האולם לאו לפון הוא לשחיטת קדשי קדשים דכיון דלא מתחזי מזבח התם לא קרינן ביה על ירך אע"ג דמכשרינן ליה לקמן (דף נו.) לשחיטת קדשים קלים לקדשי קדשים פסול: **ותסברא דר' אלעזר היא ולא רבי.** דלא מודה רבי בבין האולם ולמזבח לגיהוי לפון: **השתא רבי כו'.** האי מוסיף דקתני אדר' יוסי קאי אדר' אלעזר לא קאי והא [ע"כ] אדר' אלעזר [נמי] אמרה למילתיה דעל כרחך כיון דמכשר מקום קדושה חמורה כל"ש: **אנן הכי קאמרי'.** הא (ח) דשקליה ליה מרבי לאו משום דרבי לא מכשיר בין האולם ולמזבח דבמזרח לא מכשיר כ"ש הכי קשיא לן כיון דרבי נמי מכשיר (לפון) לפון שבמזרח למה לו לשוחטו אלא האולם לוקמיה בלפון המזרחי סמוך לכניסתו לעזרה דהא לאו אורח ארעא לאקרובי להיכל: **אלא מאי ר"א היא.** ומשום דלא מכשר מקום דריסת ישראל וכהנים ושחיטת כו] חטאת ממטי ליה להתם אכתי תקשה לך דהוי מלי לאוקמי מקיר מזבח לפוני עד כותל עזרה לפוני דהוי לפון לדברי הכל: **אלא מאי איח לך למימר.** עליה: **משום חולשא דכ"ג.** שכל עבודות (פנים) של יום הכיפורים עליו ואם כחו חלש לו טוב שלא תטריח ליה להתם לפי שהוא לריך להכניס דמו להיכל ולהזות ולא יכבד עליו משוי המזרק והדם: **ה"ג.** כי מוקמת ליה כרבי הא טעמא איכא: **תרומת הדשן.** דכתיב [ויקרא ו] והרים את הדשן. בכל בקר היה נוטל מחתה כז] מן הגחלים המאוכלות הפנימיות ויורד ונותנה במזרחו של כבש בדרומו של מזבח כדכתיב ושמו אצל המזבח ובוס היה נבלע במקומו [יומא כא.] והיא היתה ראשונה לכל העבודות: **מתחילת עבודה.** שזו תחילת עבודת יום כח] הוא: **הא אמרת פסלה לינה.** ולינה בעמוד השחר תליא דכתיב [שמות כג] עד בקר: **הא אמר מלכן ועד י' ימים.** ואת תלית טעמא משום דקידש בתחלת עבודת יום זה: **ולינה דרבנן.** לינה זו שתועיל בקידוש שאין המים בפניו מדרבנן הוא דגוזר בה שלא תזלזל בלינה ומודה רבי שכשעלו לכיור מן הבור מקרות הגבר שהוא זמן תרומת הדשן כדאמרינן בפרק קמא דיומא (דף כ.) דמשום האי פורתא לא פסלה לינה בקידוש דלא מסקי אינשי אדעתייהו דלמי כמה ל] שקידש ביום: **וראה רבי יוחנן דבריו.** של ר' אלעזר בכוונים במקדש ידיו בתחלת עבודת היום שלא פסל בה לינה ולא במי שקידש בלילה להקטיר חלבים שהוא סוף עבודת יום אתמול: **ראוהו אחיו שירד.** משנה היא במסכת תמיד (פרק ג מ"א) בתורם את הדשן שירד מן המזבח והמחתה של תרומת הדשן בידו: **מיהרו וקידשו כו'.** להוליא את הדשן שבמקום המערכה או לסלקו לתפוח שבאמצע המזבח והכי תנן בה התם התחלו מעלין באפר על גבי התפוח וקא סלקא דעתך בכהנים שעבדו כל הלילה קאי ומקודשי ידיס ורגלים הוו וצריכין לחזור ולקדש עכשיו שממשך לא] עבודה זו עד היום ויפסל קידוש הלילה בלינת עמוד השחר ויועיל להם קדוש זה של אחר קרות הגבר:

מיתיבי ראוהו אחיו הכהנים כו'. למאי דס"ד דלא איירי בכהני חדתי יש תימה דלא פריך מרישא דתני לב] קידוש בתורס את הדשן ויש לומר דפשיטא לג] דההוא דתרומת הדשן הוי בכהני חדתי וקלת קשה דלמאי ס"ד לד] דלא הוו חדתי דבמתניתין דתמיד [דף כח:] משמע דכולהו הוו חדתי שבעזרה היתה ננעלת ואם היו בלין ממקום שהיו ישנים שם בבית המוקד [הג"ה לה] ויש לומר דסלקא דעתיה דמאן דלא פסיל בלינה לא פסיל בהיסח הדעת ומאן דפסיל בהאי פסיל בהאי והני כהני הוה להו היסח הדעת שהיו ישנים בבית המוקד. ע"כ הג"ה]:

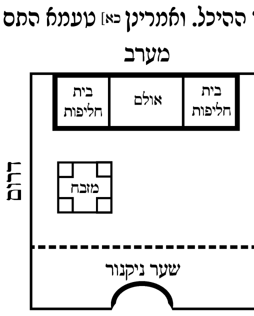

היינו ר"א ופשטינן דלינה פוסלת במי כיור לר"א, ולאי אמרינן דפסיל בהו לינה לא"כ הוי שפיר כרבי, ולא תלינן למיפשט מיניה מידי דהא (שמעינן) [אלטריך לאשמעינן] לעבודת לילה מיהו מקדש כדפי' ולא אמרינן איפסלו בשכבת כהנו ובתמידים (מהר"פ)

היינו ר"א ופשטינן לכל הלילה או באיזה שעה שבלילה להקטרת איברים של תמיד הערבים שמצותו כל הלילה צריך לחזור ולקדש לתרומת הדשן אע"פ שהיא בקריאת הגבר או סמוך לו שהוא לפעמים מלפניו ולפעמים בחצות הלילה ולפעמים באשמורת הראשונה הואיל ומ"מ תחילת עבודת היום היא אינו צריך לחזור ולקדש לשאר עבודות היום. למדת שיש שקידש לאחר חצות לילה וצריך לחזור ולקדש ויש שמקדש קודם חצות לילה ואינו צריך לחזור ולקדש. (מאירי יומא כב.)

מסורת הש"ס

א) ירושלמי יומא פ"ב ה"א, ב) [לקמן כא.], ג) יומא כה: לז. תוספ' יומא פ"ג ה"ח, ד) [תוספ' דיומא שם ופ"ב דף. ע' ירוש' יומא פ"ג ה"ח, ד) [תוספ' דיומא שם ופ"ב דף], ה) יומא לו. ת"כ נדבה פ"ז ה"ו, ירוש' שם ה"ז, ו) [לקמן נג.], ז) [לעיל יז.], ח) [לקמן כא:], ט) יומא כב. ע' ירוש' שם ספ"א, פ"ב ה"א, ע) תמיד כח:, י) ויקרא א יא.

הגהות הב"ח

(א) גמ' הכי אמר ר' אמי: (ב) שם אלל פרו ופרו: (ג) רש"י ד"ה או דלמא כיון דקדוש להו בכלי: (ד) ד"ה כי וכו' ת"ש דאמר הס"ד: (ה) ד"ה אמר לפניו וכו' לפני ר' ירמיה וכולה רבין אמר לה הס"ד ואח"כ מ"ה כיור שלא: (ו) ד"ה והוינן וכו' דר' אמי ולא: (ז) ד"ה ולא פשט ר' אמי הך: (ח) ד"ה אנן הכי קאמרינן הא דשקליה לן מרבי לאו משום:

שינויי נוסחאות

א] שיפסלו בלינה (כתה"י, ועי' רש"י): ב] פסיל (ד"ס): ג] דקדיש כל"ע, וכן גרס"י (ש"מ): ד] כן, הא אמר רבי אמי אמר ר"י כו' כל"ע (צ"ק, וע' בס"ז וח"ד שמקיימים הגי' שלנו): ה] לוקמה בכל העזרה כולה אלא מאי וכו' (כי"ב וכ"ה ביומא לז ע"א): ו] ומודי רבי ב"ש: ז] תיבת כל ליתא בכתה"י וממחק בשמכ"י, ובס"ח כ' שהיא מחיקה מיושב עם מקיימים הגי' שלנו: ח] בבור הגולה (לש"מ וצ"ק, ג"ה בגלגל (גליון, וע' אמרי לרופה: ט] דמשקעי ליה (כי"י): י] ל"ל ללינה (ח"כ): יא] ל"ל אמי וכה"ד והשלר נמחק (צ"ק): יב] לקדש קאמר (ש"מ): יג] אי לריך כל"ל (בה"ז והגרי"ב): יד] לינה (כתה"י, ד"ה): טו] גלגל וכו' אותו בגלגל (כי"ג): טז] כאן הס"ד ומה"ד שלא יהיו וכו' כל"ל (שמכ"י): יז] ובטלה קדושתן כל"ל (ש"מ): יח] כהן גדול (ש"מ): יט] בין לפון לדרום כל"ל (צ"ק): כ] למזרח (תו"ק): כא] ואמרינן התם מאן שמעת כו' כל"ל, והד"א (בה"ז ורש"ש) [ומיבת טעמא ליתא בכתה"י ודל"ת]: כב] ל"ל בחלק (ש"מ): כג] ל"ל עוד (ש"מ): כד] תיבת של נמחק (צ"ק ורש"ש): כה] ומהו בית החליפות (ע"פ ש"מ וצ"ק): כו] קרינן ביה: כז] ל"ל לשחיטת (ש"מ): כח] במחתה (ש"מ): כט] יום הבא כל"ל (ש"מ וב"ח): ל] ל"ל כמי (ש"מ): לא] ל"ל שמא ממשך (ש"מ, וגי' ק"ע שמתחיל בו' מהיום ויפסל כו'): לב] דתני קידש ידיו ורגליו מן הכיור והתורם את הדשן וי"ל וכו' בכהני חדתי לפי שע"פ פיס היתה נעשית ותחלת עבודה היא, אבל שאר כהנים ס"ד שא"א שלא יהא בהם אחד שאינו חדש שעוסק באברים שלא נתעכלו כל הלילה (שמכ"י): לג] דפשיטא ליה (ש"מ): לד] דספיא (צ"ק, ל"ל דכי): לה] ע' הגהת וגם נראה כאן דכ"ה בהנפסקת כאן לפ"כ קו' אוש' דלפרוכן מקמי דלקמן קאי, והג"ה ועי' במאירי וגנוזו ע"ש. אך גם ש"מ ופ"מ ועוד"ק גרסי כלפנינו:

עין משפט נר מצוה

מ א מיי' פ"ה מהלכות בית הבחירה הלכה יח:
מא ב מיי' שם ופ"ה מהל' ביאת מקדש הלכה יד:
מב ג מיי' פ"ד מהל' עבודת יוה"כ הלכה ה:
מג ד ה מיי' פ"ה מהל' בית הבחירה הלכה טו טז:
מד ו מיי' פ"ה מהל' ביאת מקדש הלכה ט:
מה ז מיי' פ"ה מהל' תמידין הלכה יג:

גליון הש"ס

גמרא אי לרבי האמר פסלה לינה. עיין בכ"מ דף (קיב) [קי] ע"ב תוספות ד"ה יצא:

מוסף רש"י

בן קטין. כהן גדול היה: י"ב דד. ליניקת המים: מוכני לכיור. מפרש בגמ' גלגל לשקעו בבור שיהיו מימיו מחוברין למימי הכיור, ולא לא יהו מפסלו בלינה לפי שקדשו בכלי ולא כגון קדשים הוא ליפסל מיס קדושים (יומא לז.). אף בין האולם ולמזבח. חלק לפוני שבעזרה שבין האולם ולמזבח, דעי"ש לא קרינן ביה על ירך המזבח לפונה דהא לא ממערבו של מזבח הוא, הוי לפון לענין שחיטת קדשי קדשים (שם יז.). אף בין האולם ולמזבח. אבל חלק לפוני שמן המזרחו ולמזבח לאו שמו לפון המזבח: לוקמה מקיר מזבח לפוני עד כותל עזרה לפוני. דהא לכ"ע עיקר לפון דירך המזבח מאן התם הוא (יומא לז.). למחר אין לריך לקדש. אם לא לא מן המקדש (יומא כב.):

שיטה מקובצת

הני מילי עבודה דמעכבא כו'. תימה דהא לא רחוץ [ידים ורגלים] גמרינן מוקף מוקף ממחוסר בגדים ומחוסר בגדים כתיב כהונה לחלל בין מעכבת ובין לא מעכבת, ואומר מורי דלא גמרינן מוקף מוקף ממחוסר בגדים היינו לענין היכא דלריך קידוש שחולל בו לא קידש. אבל קשה היכא דלא מעוולי הקטרה מקודש הוא כתיב (שמות ל, כ) (ורחלו) [ירחלו] מים ולא (תמותו) [ימותו] הא לא (תרחלו תמותו) [ירחלו ימותו] וע"כ בהקטרה מיירי דעבודה תמה היא דהא מוכח התם ביומא (דף כ.) דליכא מיתה אלא בזר ולא בכל הפסולים אלא בעבודה תמה והרי עבודה שהיא שלא בזר ולכן מסתמא עבודה תמה אלא שום בשום טעמים שאינן דבעי קידוש בהקטרה משאר עבודות, ונראה לי דלעולם דייתי מעמעם מקטר ומיתה ומקטרים מצוה דכתיב לשרת דלריך קידוש בכל עבודה שהוא בר כללל מוכנת בגויה אגב עמדה דכתיב (להקטיר) [הזה למעטר חייו] בכו' ושוחט [ו(תמותו) [ימותו] למשמע דמיירי בהקטרה שיש עבודה תמה לא מוקמינן ליה בהקטרה הואיל ולא מעכבא כפרה כדאמרינן עמל זוריקה והקטרה) קומץ דמעכבת כפרה דעבודה תמה הן, קמ"ל אעקטיר וליה לא עוכבת עבודות לקידוש אף דלא מעכבת כפרה: למחר אינו מקדש דלא צריך. ומיו ר"ה, (מהר"פ). דאמר אין לינה פוסלת בקידוש ידים ורגלים, ואי ניח' מיא קפד ליה כוון דמר ליה ידעינן מאי קפטר בהו, או לא אפילו לר"א עירעור ה"ה לא לאו לקדש קאמר ולא לפסלה בהו ליבה. ואפילו לר"א דליכא ליבה חלי הוי לגבי דהקטרים כנס ל"ט, אלא וגו'. וקוי ל"ט הלילה ורמי ואינו לריך לקדש ביום עגול מיתנ ל' דלתי פסלו אותם קידוש ליבה ודלא קיבוש יעשו הבוקד כי הכא ועוד לקדש לריך להם מ"ש יהיה בכל יום כקדומין וידק נמשך אך שלא בראיה לאית הוב ויומא (דף ב.) ודלא מאבל בר"א לאהודיל הבכ לקדישי צריך דלא מקדש לוקמה לא בכבר כי הוא לריך למיקדש ולמנהג רבייה יקפוש הגבר, ולא (עובדים) [ירדי] עכשיו אפשר למתמיד למי לא, והיו מדקמני מהו קדש בלינה דהקדש לעבודת יום נבת דא פשט על דקליה ליבא לא ולא נפסל מי כיור לר"ש אולי לא, ואם אמרי לא דלא מחייכי מקדש נמו ונבוכי למו לעבודת היום ואיש קרי מדלליו קמוי ליה ליבם לקדושי פסל ליה לעבודת היום דל"ל ייבש הלל פשיטא ולא סברי דימים גם על תמיד מקדש פסלה במי כיור ולא מוקמי לר"א בכל עבודת יום ולא ניחא לא (צריך) [ליכא] לא ובדלל (ליה) [להו], הא לא במלצבו ביום, ליה לגבלים מתן שבי ר"א לנבג כי זה בר"ש ליהוי מה למוא ובתל לי מקדש לה"ל: פי' ר"א בתחלה ועד לי מ"ש.

ליקוטים

קידש ידיו ורגליו לתרומת הדשן כו'. כבר ידעת שמצות עשה להיות הכהן מקדש ידיו ורגליו קודם עבודה שנאמר ורחצו אהרן ובניו ממנו את ידיהם ואת רגליהם, וכהן שעבד ולא קידש חייב מיתה בידי שמים שנאמר ירחצו מים ולא ימותו ועבודתו פסולה, ומ"מ אינו חייב לקדש בין כל עבודה ועבודה אלא כל שקידש בשחרית הולך ועובד כל היום כולו ובלבד בד' תנאים אחד שלא יצא מן המקדש ושלא יישן ושלא יטיל מים ושלא יסיח דעתו, הא כל שעשה אחת מאלו צריך לחזור ולקדש ומ"מ למתחתו צריך קידוש אחר שאין קידוש היום מועיל למחרתו אע"פ שעמד ועבד כל הלילה ולא ישן ולא יצא ולא הטיל מים ולא הסיח דעתו שמ"מ הידים נפסלות בלינה, והיינו דעת